

ren nogen pligt, idet ansvaret for overholdelsen af fabriklovens øvrige bestemmelser påhviler mellemsteren og de i udlejningsværkstedet beskæftigede arbejdere.

Som nedenfor anført i bemærkningerne til § 2, stk. 1, synes der ikke at være anledning til i loven at give særlige regler om anmeldelse af de nævnte værksteder. Heraf følger, at ansvaret for overholdelsen af disse regler må afhænge af indholdet af de forskrifter, som måtte blive udfærdiget.

To eller flere selvstændige erhvervsdrivende, der arbejder sammesteds, vil normalt ikke omfattes af loven, men der må dog kræves en virkelig økonomisk selvstændighed, og hvis direktøren for arbejdstilsynet skønner, at der med den trufne ordning tilsigtes en omgåelse af loven, bør han kunne henføre arbejdsstedet under loven. En hertil sigtende bestemmelse er derfor optaget i paragraffens stk. 6.

Hovedreglen i stk. 1 betyder, at langt flere virksomhedsarter end hidtil vil blive omfattet af loven og inddraget under tilsyn, jfr. eksemplerne i følgende oversigt.

I. Fabrikker og fabrikmæssigt drevne virksomheder.

Allerede ifølge den nugældende fabriklov inddrages fabrikker og fabrikmæssigt drevne virksomheder under tilsyn efter hele loven. Ifølge § 4, stk. 2, i indenrigsministeriets forskrifter af 14. juni 1921 for arbejds- og fabriktilsynets virksomhed kan sådan inddragelse finde sted uden hensyn til arbejderantallets størrelse. Fabriktilsynet har dog fulgt den praksis kun at anse en virksomhed for fabrikmæssigt drevet, når den havde flere arbejdere, og betingelserne derfor var til stede for at gennemføre en vis arbejdsdeling. Grænsen har i almindelighed været sat ved 3—4 arbejdere, men i tilfælde, hvor der forelå særlig ulykkes- eller sundhedsfare, har inddragelse fundet sted, selv om kun 2 arbejdere beskæftigedes, således f. eks. akkumulatorfabrikker, fyrværkerifabrikker, forchromnings- og forniklingsanstalter.

Efter den hidtidige praksis har således et vist, næppe særlig stort antal fabrikmæssigt drevne virksomheder ikke været inddraget under tilsyn efter hele fabrikloven. Derimod har de sikkert i alle tilfælde været undergivet tilsyn efter dennes i kapitel III indeholdte regler om maskinbeskyttelse.

Den forandring, som forslaget vil medføre for fabrikker og fabrikmæssigt drevne virksomheder, vil altså alene bestå i, at de

fremtidig alle vil være forpligtet til at opfylde ikke alene kravene til maskineriets ufarliggørelse, men også fordringerne til virksomhedernes hygiejniske indretning, bekæmpelse af sundhedsfarer o. s. v.

Mejerivirksomheder indtager efter fabrikloven af 1913 en særstilling, idet kun lovens kapitel III om maskinbeskyttelse og visse andre bestemmelser finder anvendelse. Efter lovforslaget omfattes mejerier af loven.

II. Håndværks- og industrivirksomheder

kan efter fabrikloven af 1913 § 1 inddrages under tilsyn efter hele fabrikloven, når de regelmæssig beskæftiger flere arbejdere samtidig udelukkende eller væsentlig på værksted eller anden fast arbejdsplads. I de foranævnte forskrifter for arbejds- og fabriktilsynets virksomhed udtales det i § 4, stk. 2, at *håndværksbedrifter i almindelighed* kun bør inddrages, når der beskæftiges mindst 6 arbejdere. Hvor særlige grunde taler for, at et håndværksfag som helhed undergives tilsyn, bør også de mindre håndværksbedrifter med to eller flere arbejdere inddrages, men fabriktilsynet bør da så vidt muligt inddrage samtlige bedrifter i det pågældende fag.

På den anden side inddrages visse håndværksvirksomheder ikke, selv om de beskæftiger 6 eller flere arbejdere, nemlig hvis dette vil medføre, at kun en ganske ringe brøkdel af det pågældende fags bedrifter ville blive ramt af lovens bestemmelser, f. eks. barberstuer, håndskomagerier og malerværksteder.

Industrivirksomheder af ikke-fabrikmæssig karakter — hvorved der sigtes til stenbrud, kalkbrud o. lign. — inddrages i almindelighed kun, når de beskæftiger 6 arbejdere, hvis ikke særlige grunde måtte tale for at medtage også de mindre virksomheder. Således har den store ulykkesfare i grusgrave og ved mergelgravning ført til, at disse inddrages under tilsyn, blot der beskæftiges 2 arbejdere.

Selv om et meget betydeligt antal af de håndværks- og industrivirksomheder, der efter foranstående regler ikke nu inddrages under tilsyn efter hele fabrikloven, på grund af deres maskineri vil være omfattet af reglerne om maskinbeskyttelse, vil det dog efter den nugældende fabriklovgivning for en håndværksvirksomhed (og en industrivirksomhed af ikke-fabrikmæssig karakter) gøre en stor forskel, om den har mindst 6 arbejdere eller højst 5. Denne lempelse i reglerne for de mindre håndværksvirksomheder medfører imidler-